

บทที่ 4 ผลของการวิจัย

4.1 ผลการวิจัย

ผลการศึกษาข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากคำตอบของแบบสอบถาม
ข้าราชการกรมสรรพากรในสังกัดจังหวัดในภาคกลาง ที่ยังทำงานอยู่ในปัจจุบัน

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มประชากร

กลุ่มประชากรที่ศึกษามีลักษณะที่สำคัญหลายประการสรุปได้ดังนี้

เพศ

ข้อมูลเกี่ยวกับเพศได้จากคำถามข้อที่ 2 ในแบบสอบถามตอนที่ 1

ตารางที่ 4.1

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน(คน)	เป็นร้อยละ
ชาย	76	22.0
หญิง	264	76.3
ไม่ตอบ	6	1.7
รวม	346	100.0

จากตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นเพศชายมีจำนวนเพียงร้อยละ 22.0 เท่านั้น และเป็นเพศหญิงมีจำนวนถึงร้อยละ 76.3 เนื่องจากในภาพรวมทั้งในกรมสรรพากร และในต่างจังหวัด ข้าราชการส่วนใหญ่มักจะเป็นเพศหญิง ยกตัวอย่างเช่นในจังหวัดหนึ่งๆ นั้น มีข้าราชการประมาณ 65 คน จะเป็นเพศชายเพียง 6-7 คนเท่านั้น ถือว่าเป็นลักษณะเด่นด้านหนึ่งที่จำเป็นจะต้องนำตัวแปรในเรื่องเพศมาศึกษาวิจัยด้วย

อายุ

ข้อมูลเกี่ยวกับอายุได้จากคำถามข้อที่ 3 ในแบบสอบถามตอนที่ 1

ตารางที่ 4.2

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามช่วงอายุ

ช่วงอายุ(ปี)*	จำนวน(คน)	เป็นร้อยละ
25-30	57	16.5
31-35	147	42.5
36-40	102	29.4
41-45	27	7.8
46-50	7	2.1
51-55	5	1.4
56-60	1	0.3
รวม	346	100.0

อายุเฉลี่ย 35.1 ปี ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.8

อายุต่ำสุด 25.0 ปี ค่าความแปรปรวน 23.9

อายุสูงสุด 59 ปี

จากตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรมีอายุระหว่าง 25-56 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 35.1 ปี กลุ่มประชากรที่มีอายุระหว่าง 31-35 ปีมีจำนวนมากที่สุด ถึงร้อยละ 42.5 รองลงมา มีช่วงอายุระหว่าง 36-40 ปี และช่วงอายุ 25-30 ปี ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 29.4 และ 16.5 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา

ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการศึกษาได้จากคำถามข้อที่ 4 ในแบบสอบถามตอนที่ 1

ตารางที่ 4.3

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนปี	จำนวนคน	เป็นร้อยละ
ต่ำกว่า ปวช.	11	1	0.3
ปวช.	13	17	4.9
ปวส.	15	199	57.5
ปริญญาตรี	17	129	37.3
รวม	-	346	100.0

จากตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรมีระดับการศึกษา 4 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่า ปวช. ระดับ ปวช. ระดับ ปวส. ระดับ ปริญญาตรี โดยที่กลุ่มประชากรที่มีการศึกษาระดับ ปวส. มีจำนวนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 57.5 รองลงมามีการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวนร้อยละ 37.3 และมีการศึกษาระดับ ปวช. เพียงร้อยละ 4.9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายได้

ข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ได้จากคำถามข้อที่ 5 ในแบบสอบถามตอนที่ 1

ตารางที่ 4.4

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามระดับรายได้

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	จำนวน (คน)	เป็นร้อยละ
5000-6000	8	2.3
6001-7000	80	23.1
7001-8000	116	33.6
8001-9000	83	23.9
9001-10000	34	9.9
10001-11000	3	0.9
11001-12000	12	3.5
12001-13000	4	1.2
13001-14000	5	1.5
14001-15000	1	0.3
รวม	346	100.0

รายได้เฉลี่ย 8,054.8 บาท ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1500.4

รายได้ต่ำสุด 5,150.0 บาท ค่าความแปรปรวน 2251243.0

รายได้สูงสุด 15,350.0 บาท

จากตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรมีระดับรายได้ระหว่าง 5,150.0 ถึง 15,350.0 บาท ต่อเดือน โดยมีรายได้เฉลี่ย 8,054.8 บาท พบว่า กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 7001-8000 บาทต่อเดือน มีจำนวนมากที่สุด โดยมีจำนวนร้อยละ 33.6 รองลงมาได้แก่ กลุ่มประชากรที่มีราย

ได้ระหว่าง 8001-9000 และระหว่าง 6001-7000 บาทต่อเดือน ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 23.9 และ 23.1 ตามลำดับ

สถานภาพการสมรส

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพการสมรส ได้จากคำถามข้อที่ 7 ในแบบสอบถามตอนที่ 1

ตารางที่ 4.5

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน (คน)	เป็นร้อยละ
โสด	42	12.1
แต่งงานแล้วและอยู่ร่วมกัน	263	76.0
แต่งงานแล้วและแยกกันอยู่	37	10.7
หม้าย	3	0.9
ไม่ตอบ	1	0.3
รวม	346	100.0

จากตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ ซึ่งมีจำนวนร้อยละ 76.0 เป็นผู้
ที่แต่งงานแล้ว และอยู่ร่วมกัน รองลงมาจำนวนร้อยละ 12.1 และ 10.7 เป็นคนโสด และแต่งงาน
แต่แยกกันอยู่ ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โครงสร้างทางสังคมในองค์กร

กลุ่มประชากรที่ได้จากการศึกษาเป็นข้าราชการประจำ ในสำนักงานสรรพากรจังหวัด ซึ่งเป็นส่วนราชการในระดับกลางในสายการบังคับบัญชา ของกรมสรรพากร ซึ่งมักจะพบอยู่เสมอว่า เจ้าหน้าที่ในสายงานดังกล่าวเหล่านี้ นอกจากจำเป็นต้องปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังของส่วนราชการต่างๆ ในสังกัดกรมสรรพากรแล้ว ยังจะต้องปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับความคาดหวังของผู้เสียภาษี ประชาชนทั่วไป รวมไปถึง ผู้ที่ได้สายการบังคับบัญชา คือในระดับอำเภอ ทั้งยังจะต้องประสานงานกับส่วนราชการอื่นๆ จึงทำให้เจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรเหล่านี้ต้องมีการปฏิสังสรรค์ทางสังคม กับบุคคลหรือองค์การหลายๆ กลุ่ม และตกอยู่ภายใต้แบบแผนความสัมพันธ์ทางสังคมที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การคำนวณทางสังคม

ข้อมูลเกี่ยวกับการคำนวณทางสังคมได้จากคำถามต่างๆ ของมาตรวัดการคำนวณทางสังคม ในแบบสอบถามตอนที่ 2

ตารางที่ 4.6

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามระดับการคำนวณทางสังคม

ระดับ	ช่วงคะแนน	ความถี่	เป็นร้อยละ
ต่ำ	8-18	12	3.5
กลาง	19-28	167	48.2
สูง	30-40	167	48.3
รวม		346	100.0

ค่าเฉลี่ย	28.4 คะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.7
ค่าต่ำสุด	12.0 คะแนน	ค่าความแปรปรวน	22.4
ค่าสูงสุด	39.0 คะแนน		

จากตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรมีคะแนนตามมาตรวัดการคำนวณทางสังคม อยู่ระหว่าง 12-39 คะแนน มีค่าเฉลี่ย 28.4 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.7 เนื่องจากมาตรวัดการคำนวณทางสังคม มี 8 คำถาม จึงมีคะแนนอยู่ระหว่าง 8-40 คะแนน แบ่งได้ 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (8-18 คะแนน) ระดับกลาง (19-29 คะแนน) และระดับสูง (30-40 คะแนน) ปรากฏว่า กลุ่มประชากรที่มีการคำนวณทางสังคมในระดับสูงมีจำนวน ร้อยละ 48.2 ซึ่งมีจำนวนเท่ากับกลุ่มตัวอย่างที่มีการคำนวณทางสังคมระดับกลาง และมีเพียงร้อยละ 3.5 เท่านั้น ที่มีการคำนวณทางสังคม ในระดับต่ำ

ความขัดแย้งทางบทบาท

ข้อมูลเกี่ยวกับความขัดแย้งทางบทบาทได้จากคำถามต่างๆ ของมาตรวัด ความขัดแย้งทางบทบาท ในแบบสอบถามตอนที่ 2

ตารางที่ 4.7

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามความขัดแย้งทางบทบาท

ระดับ	ช่วงคะแนน	ความถี่	เป็นร้อยละ
ต่ำ	7-16	32	9.2
กลาง	17-25	262	75.8
สูง	26-35	52	15.0
รวม	-	246	100.0

ค่าเฉลี่ย	21.7 คะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.9
ค่าต่ำสุด	9.0 คะแนน	ค่าความแปรปรวน	15.5
ค่าสูงสุด	32.0 คะแนน		

จากตารางที่ 4.7 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรมีคะแนนตามมาตรวัดความขัดแย้งทางบทบาทอยู่ระหว่าง 9-32 คะแนน มีค่าเฉลี่ย 21.7 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.9 เนื่องจากมาตรวัดความขัดแย้งทางบทบาทมี 7 ข้อความ จึงมีคะแนน อยู่ระหว่าง 7-35 คะแนน เมื่อแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (7-16 คะแนน) ระดับกลาง (17-25 คะแนน) ระดับสูง (26-35 คะแนน) จะพบว่า กลุ่มประชากร จำนวนร้อยละ 75.8 มีความขัดแย้งทางบทบาทในระดับปานกลาง รองลงมา มีความขัดแย้งระดับสูง และต่ำ คิดเป็นร้อยละ 15.0 และ 9.2 ตามลำดับ

ความคลุมเครือทางบทบาท

ข้อมูลเกี่ยวกับความคลุมเครือทางบทบาทได้จากคำถามต่างๆ ของมาตรวัด ความคลุมเครือทางบทบาท ในแบบสอบถามตอนที่ 2

ตารางที่ 4.8

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามความคลุมเครือทางบทบาท

ระดับ	ช่วงคะแนน	ความถี่	เป็นร้อยละ
ต่ำ	7-16	50	14.5
กลาง	17-25	230	66.4
สูง	26-35	66	19.1
รวม	-	346	100.0

ค่าเฉลี่ย	21.6 คะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.4
ค่าต่ำสุด	9.0 คะแนน	ค่าความแปรปรวน	19.7
ค่าสูงสุด	34.0 คะแนน		

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรมีคะแนนตามมาตรวัดความคลุมเครือทางบทบาทอยู่ระหว่าง 9-34 คะแนน มีค่าเฉลี่ย 21.6 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.4 เนื่องจากมาตรวัดความคลุมเครือทางบทบาท มี 7 ข้อความ จึงมีคะแนนอยู่ระหว่าง 7-35 คะแนน จึงได้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (7-16 คะแนน) ระดับกลาง (17-25 คะแนน) และระดับสูง (26-35 คะแนน) พบว่า กลุ่มประชากรที่มีความคลุมเครือทางบทบาทในระดับปานกลาง จำนวนร้อยละ 66.4 รองลงมา มีความคลุมเครือทางบทบาทระดับสูง และต่ำ เป็นจำนวนร้อยละ 19.1 และ 14.5 ตามลำดับ

ความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์

ข้อมูลเกี่ยวกับความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์ ได้จากคำถามต่างๆ ของมาตรวัด ความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์ในแบบสอบถามตอนที่ 2

ตารางที่ 4.9

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามระดับความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์

ระดับ	ช่วงคะแนน	ความถี่	เป็นร้อยละ
ต่ำ	7-16	4	1.2
กลาง	17-25	165	47.6
สูง	26-35	177	51.2
รวม	-	346	100.0

ค่าเฉลี่ย	25.3 คะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.6
ค่าต่ำสุด	12.0 คะแนน	ค่าความแปรปรวน	12.8
ค่าสูงสุด	35.0 คะแนน		

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรมีคะแนนตามมาตรวัดความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์อยู่ระหว่าง 12-35 คะแนน มีค่าเฉลี่ย 25.3 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.6 เนื่องจากมาตรวัดความเบี่ยงเบนสัมพัทธ์ มี 7 ข้อความ จึงมีคะแนนอยู่ระหว่าง 7-35 คะแนน จึงได้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (7-16 คะแนน) ระดับกลาง (17-25 คะแนน) และระดับสูง (26-35 คะแนน) พบว่า กลุ่มประชากรที่มีความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์ในระดับสูง จำนวนร้อยละ 51.2 รองลงมาที่มีความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์ในระดับกลาง และต่ำ เป็นจำนวนร้อยละ 47.6 และ 1.2 ตามลำดับ

คุณภาพชีวิตการทำงาน

กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้มีคุณภาพชีวิตการทำงานในสองมิติ ดังนี้

ความพึงพอใจในการทำงาน

ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจในการทำงานได้จากคำถามต่าง ๆ ของมาตรวัดความพึงพอใจในการทำงาน ในแบบสอบถามตอนที่ 2

ตารางที่ 4.10

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามระดับความพึงพอใจในการทำงาน

ระดับ	ช่วงคะแนน	ความถี่	เป็นร้อยละ
ต่ำ	7-16	43	12.4
กลาง	17-25	226	65.3
สูง	26-35	77	22.3
รวม	-	346	100.0

ค่าเฉลี่ย	21.9 คะแนน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	4.5
ค่าต่ำสุด	8.0 คะแนน	ค่าความแปรปรวน	19.8
ค่าสูงสุด	33.0 คะแนน		

จากตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรมีคะแนนตามมาตรวัดความพึงพอใจในการทำงานอยู่ระหว่าง 8-33 คะแนน มีค่าเฉลี่ย 21.9 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.5 เนื่องจากมาตรวัดความพึงพอใจในการทำงาน มี 7 ข้อความ จึงมีคะแนนอยู่ระหว่าง 7-35 คะแนน จึงได้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (7-16 คะแนน) ระดับกลาง (17-25 คะแนน) และระดับสูง (26-35 คะแนน) พบว่า กลุ่มประชากรที่มีความพึงพอใจในการทำงานในระดับกลาง จำนวนร้อยละ 65.3 รองลงมา มีความพึงพอใจในการทำงานในระดับสูง และต่ำ เป็นจำนวนร้อยละ 22.3 และ 12.4 ตามลำดับ

สุขภาพจิตในการทำงาน

ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพจิตในการทำงานได้จากคำถามต่างๆ ของมาตรวัด สุขภาพจิตในการทำงาน ในแบบสอบถามตอนที่ 2

ตารางที่ 4.11

ลักษณะของกลุ่มประชากรจำแนกตามระดับสุขภาพจิตในการทำงาน

ระดับ	ช่วงคะแนน	ความถี่	เป็นร้อยละ
ต่ำ	7-16	77	22.3
กลาง	17-25	236	68.2
สูง	26-35	33	9.5
รวม	-	346	100.0

ค่าเฉลี่ย 19.9 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.4

ค่าต่ำสุด 8.0 คะแนน ค่าความแปรปรวน 19.0

ค่าสูงสุด 31.0 คะแนน

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มประชากรมีคะแนนตามมาตรวัดสุขภาพจิตในการทำงานอยู่ระหว่าง 8-31 คะแนน มีค่าเฉลี่ย 19.9 คะแนน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.4 เนื่องจากมาตรวัดสุขภาพจิตในการทำงาน มี 7 ข้อความ จึงมีคะแนนอยู่ระหว่าง 7-35 คะแนน จึงได้แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ (7-16 คะแนน) ระดับกลาง (17-25 คะแนน) และระดับสูง (26-35 คะแนน) พบว่า กลุ่มประชากร จำนวนร้อยละ 68.2 มีสุขภาพจิตในการทำงาน ในระดับปานกลาง รองลงมา มีสุขภาพจิตในการทำงานในระดับต่ำ และสูง เป็นจำนวนร้อยละ 22.3 และ 9.5 ตามลำดับ

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ข้าราชการในสังกัดกรมสรรพากร ที่ทำงานในเขตท้องที่ภาค
กลาง 7 จังหวัด มีคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับปานกลาง ทั้งในมิติความพึงพอใจ ในการ
ทำงาน และสุขภาพจิตในการทำงาน

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์อย่างง่าย และการวิเคราะห์ไคสแควร์

สมมติฐานที่ 1.1 “การคำจุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานในทางสถิติว่า “การคำจุนทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.12 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงให้เห็นว่า การคำจุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน

ตารางที่ 4.12

ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม กับคุณภาพชีวิตการทำงานในมิติความพึงพอใจในการทำงาน

ตัวแปร	ความพึงพอใจในการทำงาน	จำนวนตัวอย่าง
การคำจุนทางสังคม	.528 **	346
ความคลุมเครือทางบทบาท	.472 **	346
ความขัดแย้งทางบทบาท	.440 **	346
ความเสียเปรียบสัมพัทธ์	.435 **	346

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

ศูนย์วิจัยสหวิทยาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 1.2 “การค้ำจุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสุขภาพจิตในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “การค้ำจุนทางสังคม ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.13 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย ดังนั้น การค้ำจุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสุขภาพจิตในการทำงาน

ตารางที่ 4.13

ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ เกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม กับคุณภาพชีวิตการทำงานในมิติสุขภาพจิตในการทำงาน

ตัวแปร	ความพึงพอใจในการทำงาน	จำนวนตัวอย่าง
การค้ำจุนทางสังคม	.539 **	346
ความคลุมเครือทางบทบาท	.511 **	346
ความขัดแย้งทางบทบาท	.500 **	346
ความเสียเปรียบสัมพันธ์	.408 **	346

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

สืบเนื่องจากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 1.1 และ 1.2 อาจอนุมานได้ว่า การค้ำจุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงาน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 2.1 “ความคลุมเครือทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “ความคลุมเครือทางบทบาท ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.12 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงว่า ความคลุมเครือทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน

สมมติฐานที่ 2.2 “ความคลุมเครือทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “ความคลุมเครือทางบทบาท ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.13 ข้างต้นดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงว่า ความคลุมเครือทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน

สืบเนื่องจากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 2.1 และ 2.2 ข้างต้น อาจอุปมานได้ว่า ความคลุมเครือทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพชีวิตการทำงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 3.1 “ ความขัดแย้งทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “ความขัดแย้งทางบทบาท ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.12 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงว่า ความขัดแย้งทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน

สมมติฐานที่ 3.2 “ความขัดแย้งทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “ความขัดแย้งทางบทบาท ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.13 ข้างต้นดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงว่า ความขัดแย้งทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน

สืบเนื่องจากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 3.1 และ 3.2 ข้างต้น อาจอุปมาได้ว่า ความขัดแย้งทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพชีวิตการทำงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 4.1 “ความเสียเปรียบสัมพัทธ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “ความเสียเปรียบสัมพัทธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.12 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงว่า ความเสียเปรียบสัมพัทธ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน

สมมติฐานที่ 2.2 “ความเสียเปรียบสัมพัทธ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “ความเสียเปรียบสัมพัทธ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.13 ข้างต้น ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงว่า ความเสียเปรียบสัมพัทธ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน

สืบเนื่องจากผลการทดสอบสมมติฐานที่ 4.1 และ 4.2 ข้างต้น อาจอุปมานได้ว่า ความเสียเปรียบสัมพัทธ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพชีวิตการทำงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 5.1 “ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.14 จึงยอมรับสมมติฐานทางสถิติ และปฏิเสธสมมติฐานทางการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน

ตารางที่ 4.14

จำนวนร้อยละของข้าราชการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษากับ
ความพึงพอใจในการทำงาน

ความพึงพอใจในการทำงาน	ระดับการศึกษา	
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี
ต่ำ	34.7	33.3
กลาง	41.2	36.4
สูง	24.1	30.2
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(216)	(129)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
ค่าไคสแควร์เท่ากับ 1.67296 ไม่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 5.2 “ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.15 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน

ตารางที่ 4.15

จำนวนร้อยละของข้าราชการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษากับสุขภาพจิตในการทำงาน

สุขภาพจิตในการทำงาน	ระดับการศึกษา	
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี
ต่ำ	44.4	31.8
กลาง	31.9	30.2
สูง	23.6	38.0
รวม	100.0	100.0
จำนวน	(216)	(129)

ค่าไคสแควร์เท่ากับ 9.09271 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 จะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างข้าราชการผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีสุขภาพจิตในการทำงานระดับต่ำจำนวนร้อยละ 44.4 ในขณะที่ผู้ที่มีระดับการศึกษาริญาตรี มีสุขภาพจิตในการทำงานระดับต่ำจำนวนร้อยละ 31.8 ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีสุขภาพจิตในการทำงานระดับสูง จำนวน 23.6 ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมีสุขภาพจิตการทำงานในระดับสูงจำนวนร้อยละ 38.0

สมมติฐานที่ 5.2 “ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.15 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน

ตารางที่ 4.15

จำนวนร้อยละของข้าราชการ เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา กับ
สุขภาพจิตในการทำงาน

สุขภาพจิตในการทำงาน	ระดับการศึกษา	
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี
ต่ำ	44.4	31.8
กลาง	31.9	30.2
สูง	23.6	38.0
รวม จำนวน	100.0 (216)	100.0 (129)

ค่าไคสแควร์เท่ากับ 9.09271 มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4.15 จะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างข้าราชการผู้ที่มีระดับการศึกษาต่างกันพบว่า ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีสุขภาพจิตในการทำงานระดับต่ำจำนวนร้อยละ 44.4 ในขณะที่ผู้ที่มีระดับการศึกษาริญาตรี มีสุขภาพจิตในการทำงานระดับต่ำจำนวนร้อยละ 31.8 ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีมีสุขภาพจิตในการทำงานระดับสูง จำนวน 23.6 ในขณะที่ผู้ที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีมีสุขภาพจิตการทำงานในระดับสูงจำนวนร้อยละ 38.0

สมมติฐานที่ 6.1 “รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ดังตารางที่ 4.16 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงให้เห็นว่า “รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ตารางที่ 4.16

ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างรายได้กับความพึงพอใจในการทำงาน

ตัวแปร	ความพึงพอใจในการทำงาน	จำนวนตัวอย่าง
รายได้	0.179 **	346

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

สมมติฐานที่ 6.2 “รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสุขภาพจิตในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.17 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย แสดงให้เห็นว่า “รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวก กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ตารางที่ 4.17

ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างรายได้กับสุขภาพจิตในการทำงาน

ตัวแปร	สุขภาพจิตในการทำงาน	จำนวนตัวอย่าง
รายได้	0.125 *	346

- มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากการทดสอบสมมติฐานที่ 6.1 และ 6.2 อาจอุปมานได้ว่า “รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตการทำงาน”

สมมติฐานที่ 7.1 “สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.18 จึงยอมรับสมมติฐานทางสถิติ และปฏิเสธสมมติฐานทางการวิจัย นั่นคือ “สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ตารางที่ 4.18

จำนวนร้อยละของข้าราชการ เมื่อจำแนกตามสถานภาพการสมรสกับ
ความพึงพอใจในการทำงาน

ความพึงพอใจในการ ทำงาน	สถานภาพสมรส		
	โสด	แต่งงานและอยู่ร่วมกัน	แต่งงานแต่แยกกันอยู่
ต่ำ	47.6	31.3	19.0
กลาง	33.3	40.5	40.4
สูง	19.0	28.2	21.6
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	(42)	(262)	(37)

ค่าไคสแควร์เท่ากับ

5.00418

ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 7.2 “สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.19 จึงยอมรับสมมติฐานทางสถิติ และปฏิเสธสมมติฐานทางการวิจัย นั่นคือ “สถานภาพสมรสไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ตารางที่ 4.19

จำนวนร้อยละของข้าราชการ เมื่อจำแนกตามสถานภาพการสมรสกับสุขภาพจิตในการทำงาน

สุขภาพจิตในการ ทำงาน	สถานภาพสมรส		
	โสด	แต่งงานและอยู่ร่วมกัน	แต่งงานแต่แยกกันอยู่
ต่ำ	38.1	39.7	40.5
กลาง	21.4	33.2	29.7
สูง	40.5	27.1	29.8
รวม	100.0	100.0	100.0
จำนวน	(42)	(262)	(37)

ค่าไคสแควร์เท่ากับ 3.90696 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 8.1 “เพศมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.20 จึงยอมรับสมมติฐานทางสถิติ และปฏิเสธสมมติฐานทางการวิจัย นั่นคือ “เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ตารางที่ 4.20

จำนวนร้อยละของข้าราชการ เมื่อจำแนกตามเพศกับ
ความพึงพอใจในการทำงาน

ความพึงพอใจในการ ทำงาน	เพศ	
	ชาย	หญิง
ต่ำ	33.3	38.2
กลาง	39.4	40.8
สูง	27.7	12.1
รวม จำนวน	100.0 (76)	100.0 (264)

ค่าไคสแควร์เท่ากับ 1.47893 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานที่ 8.2 “เพศมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “เพศไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05 ดังตารางที่ 4.21 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย นั่นคือ “เพศมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ตารางที่ 4.21

จำนวนร้อยละของข้าราชการ เมื่อจำแนกตามเพศกับ
สุขภาพจิตในการทำงาน

สุขภาพจิตในการ ทำงาน	เพศ	
	ชาย	หญิง
ต่ำ	35.6	53.9
กลาง	31.4	28.8
สูง	33.0	17.1
รวม จำนวน	100.0 (76)	100.0 (264)

ค่าไคสแควร์เท่ากับ 10.15844 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 0.05

จากตารางที่ 4.21 จะเห็นได้ว่า ข้าราชการเพศชายมีสุขภาพจิตในการทำงานระดับต่ำร้อยละ 35.6 ในขณะที่ข้าราชการเพศหญิงมีสุขภาพจิตในการทำงานระดับต่ำร้อยละ 53.9 ในทางตรงกันข้าม ข้าราชการเพศชายที่มีสุขภาพจิตในการทำงานระดับสูง ร้อยละ 33.0 ขณะที่ข้าราชการเพศหญิงมีสุขภาพจิตในการทำงานระดับสูงเพียงร้อยละ 17.1

สืบเนื่องจากการทดสอบสมมติฐานที่ 8.1 และ 8.2 อาจสรุปได้ว่า ข้าราชการมีคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกันตามเพศ เฉพาะในมิติสุขภาพจิตการทำงานเท่านั้น

สมมติฐานที่ 9.1 “อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “อายุไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.22 จึงปฏิเสธสมมติฐานทางสถิติ และยอมรับสมมติฐานทางการวิจัย นั่นคือ อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน

ตารางที่ 4.22

ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างอายุกับความพึงพอใจในการทำงาน

ตัวแปร	ความพึงพอใจในการทำงาน	จำนวนตัวอย่าง
อายุ	0.113 *	346

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานที่ 9.2 “อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสุขภาพจิตในการทำงาน”

จากสมมติฐานการวิจัย จะได้สมมติฐานทางสถิติว่า “อายุไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน”

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 4.23 จึงยอมรับสมมติฐานทางสถิติ และปฏิเสธสมมติฐานทางการวิจัย นั่นคือ อายุไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน

ตารางที่ 4.23

ค่าสหสัมพันธ์อย่างง่ายระหว่างอายุกับสุขภาพจิตในการทำงาน

ตัวแปร	สุขภาพจิตในการทำงาน	จำนวนตัวอย่าง
อายุ	0.049 NS	346

NS ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.24
สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ที่	สมมติฐานการวิจัย	ยอมรับ	ปฏิเสธ
1.1	การคำนวณทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน	/	-
1.2	การคำนวณทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสุขภาพจิตในการทำงาน	/	-
2.1	ความคลุมเครือทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน	/	-
2.2	ความคลุมเครือทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน	/	-
3.1	ความขัดแย้งทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน	/	-
3.2	ความขัดแย้งทางบทบาทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน	/	-
4.1	ความเสียเปรียบสัมพัทธ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน	/	-
4.2	ความเสียเปรียบสัมพัทธ์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน	/	-
5.1	การศึกษามีความสัมพันธ์เชิงลบกับความพึงพอใจในการทำงาน	-	/
5.2	การศึกษามีความสัมพันธ์เชิงลบกับสุขภาพจิตในการทำงาน	/	-

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ที่	สมมติฐานการวิจัย	ยอมรับ	ปฏิเสธ
6.1	รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน	/	-
6.2	รายได้มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสุขภาพจิตในการทำงาน	/	-
7.1	สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน	-	/
7.2	สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน	-	/
8.1	เพศมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงาน	-	/
8.2	เพศมีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตในการทำงาน	/	-
9.1	อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพึงพอใจในการทำงาน	/	-
9.2	อายุมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับสุขภาพจิตในการทำงาน	-	/

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการทดสอบสมมติฐานข้างต้นทำให้ทราบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คุณภาพชีวิตการทำงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทว่าการวิเคราะห์ข้างต้น นั้นเพียงชี้ให้เห็นว่าตัวแปรอิสระหนึ่งตัวมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ และสามารถอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามได้มากน้อยเท่าใดโดยมิได้คำนึงถึงอิทธิพลของตัวแปรอิสระอื่นๆ แต่อย่างใด นั่นคือ ไม่สามารถบอกได้ว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวที่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามนั้น สามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามได้มากที่สุด ดังนั้น ในการศึกษาวิจัยนี้จึงได้เลือกใช้การวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอนเพื่อให้ทราบว่าตัวแปรอิสระใดที่อธิบายความผันแปรของคุณภาพชีวิตการทำงานในแต่ละมิติมากที่สุด และตัวแปรอิสระเหล่านั้นร่วมกันอธิบายความผันแปรของคุณภาพชีวิตการทำงานได้มากน้อยเพียงใด

ผลที่ได้จากการวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอนจะได้สมการถดถอยหลายสมการ แต่ในการศึกษานี้จะเสนอเฉพาะขั้นตอนที่มีตัวแปรอิสระมากที่สุดโดยที่ตัวแปรเหล่านั้นมีนัยสำคัญทางสถิติเท่านั้น โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผลการวิเคราะห์ ดังตารางที่ 4.25 และ 4.26

อนึ่ง เนื่องจากการศึกษาวิจัยนี้มีได้มุ่งประมาณค่าตัวแปรตามจากตัวแปรอิสระ แต่มุ่งจะหาตัวแปรอิสระที่เหมาะสม เพื่ออธิบายตัวแปรตาม หรือเพื่อให้เกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมที่สนใจศึกษาเท่านั้น ประกอบกับได้มีการสร้างมาตรวัดตัวแปรซึ่งมีระดับอันตรภาค เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรขนาดใหญ่ถึง 413 คน มีค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละคู่ต่ำ และจากแผนภูมิการกระจายของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ กับตัวแปรตามมีการเรียงตัวเป็นเส้นตรง ดังนั้นในที่นี้จึงมิได้เสนอผลของการทดสอบฐานคติของการวิเคราะห์ถดถอยได้ โปรดตระหนักว่านักวิจัยไม่จำเป็นต้องกังวลกับฐานคติให้มาก เพียงแต่ขอให้มีความเข้าใจเหตุผลของฐานคติต่างๆ เหล่านั้นและสามารถให้ข้อมูลทางสถิติอย่างถูกต้องและเป็นประโยชน์ (โปรดดู สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, และลัดดาวัลย์ รอดมณี, 1984 : 142-143 ; สุวิดา ธรรมมณีวงศ์, 1985 : 139-142)

ตารางที่ 4.25

ตารางสรุปแสดงการถดถอยพหุสัมพันธ์แบบขั้นตอนระหว่างความพึงพอใจในการทำงาน
กับตัวแปรอิสระต่างๆ

ตัวแปรอิสระ	F	R	R ²	R ² change	simple r	B	beta
การคำนวณทางสังคม	133.141*	0.5282	0.2790	0.2790	0.5282	0.34144	0.36416
ความเสียเปรียบสัมพัทธ์	97.261*	0.6016	0.3619	0.0828	-0.4351	-0.22042	-0.17745
ความคลุมเครือทางบทบาท	74.129*	0.6277	0.3940	0.0321	-0.4722	-0.16020	-0.15978
ความขัดแย้งทางบทบาท	58.134*	0.6367	0.4050	0.0114	-0.4399	-0.15511	-0.13736

ค่าคงที่

24.61417

F

58.134*

* มีระดับสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

ตารางที่ 4.26

ตารางสรุปแสดงการถดถอยพหุสัมพันธ์แบบขั้นตอนระหว่างสุขภาพจิตในการทำงาน
กับตัวแปรอิสระต่างๆ

ตัวแปรอิสระ	F	R	R ²	R ² change	simple r	B	beta
ความคลุมเครือทางบทบาท	140.741*	0.5388	0.2903	0.2903	-0.5388	-0.23678	-0.24064
ความเสียเปรียบสัมพัทธ์	99.971*	0.6068	0.3683	0.0779	-0.5107	-0.50401	-0.24938
การคำนวณทางสังคม	75.734*	0.6318	0.3992	0.0309	0.1080	-0.16140	-0.17540
ความขัดแย้งทางบทบาท	61.429*	0.6471	0.4188	0.0196	0.5050	-0.19971	-0.18020

ค่าคงที่

32.40718

F

61.429*

* มีระดับสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ 0.01

จากตารางที่ 4.25 ข้างต้นอาจอธิบายได้ว่า ความผันแปรของคุณภาพชีวิตการทำงานในมิติความพึงพอใจในการทำงานสามารถอธิบายด้วยการคำนวณทางสังคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงร้อยละ 27.9 (โปรดดู ค่า R^2) เมื่อนำความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์เข้ามาช่วยอธิบายจะสามารถอธิบายได้เป็นร้อยละ 36.2 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.3 (โปรดดูค่า R^2 change) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำความคลุมเครือทางบทบาทเข้ามาช่วยอธิบายจะสามารถอธิบายได้เป็นร้อยละ 39.4 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำความขัดแย้งทางบทบาทเข้ามาช่วยอธิบายจะสามารถอธิบายได้เป็นร้อยละ 40.5 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ ตัวแปรเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมร่วมกันอธิบายการผันแปรของคุณภาพชีวิตการทำงานในมิติความพึงพอใจในการทำงาน ได้ร้อยละ 40.5 โดยได้รับอิทธิพลจากการคำนวณทางสังคม ความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์ ความคลุมเครือทางบทบาท และความขัดแย้งทางบทบาทจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

ในทำนองเดียวกัน จากตารางที่ 2.6 อธิบายได้ว่า ความผันแปรของคุณภาพชีวิตการทำงานในมิติสุขภาพจิตในการทำงานสามารถอธิบายด้วยความคลุมเครือทางบทบาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติถึงร้อยละ 29.0 (โปรดดู ค่า R^2) เมื่อนำความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์เข้ามาช่วยอธิบายจะสามารถอธิบายได้เป็นร้อยละ 36.8 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.8 (โปรดดูค่า R^2 change) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำการคำนวณทางสังคมเข้ามาช่วยอธิบายจะสามารถอธิบายได้เป็นร้อยละ 39.9 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อนำความขัดแย้งทางบทบาทเข้ามาช่วยอธิบายจะสามารถอธิบายได้เป็นร้อยละ 41.9 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงอาจกล่าวได้ว่า ตัวแปรเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคมร่วมกันอธิบายการผันแปรของคุณภาพชีวิตการทำงานในมิติสุขภาพจิตในการทำงาน ได้ร้อยละ 41.9 โดยได้รับอิทธิพลจากความคลุมเครือทางบทบาท รองลงมาคือความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์ การคำนวณทางสังคม และความขัดแย้งทางบทบาทจากมากไปหาน้อยตามลำดับ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกำลังความสามารถในการอธิบายการผันแปรของตัวแปรตามอันเนื่องมาจากตัวแปรอิสระแต่ละตัวจากค่า beta จะพบว่า ตามตารางที่ 4.25 ได้ว่า การคำนวณทางสังคม ($\beta = 0.36146$) มีกำลังอธิบายการผันแปรความพึงพอใจในการทำงานเป็น 2 เท่าของกำลังอธิบายของความเสียหายเปรียบสัมพัทธ์ (-0.17745) และความคลุมเครือทางบทบาท(-0.15978) และเป็น 3 เท่าของความขัดแย้งทางบทบาท(-0.13736) ในขณะที่ตามตารางที่ 4.26 พบว่า ความ

คลุมเครือทางบทบาท กับความเสียเปรียบสัมพัทธ์อธิบายการผันแปรของสุขภาพจิตได้ใกล้เคียง
กันคือ ประมาณเท่าครึ่งของตัวแปรอิสระอีกสองตัวที่เหลือ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย